

З метою єдиного застосування законодавства, Управлінням правового забезпечення Генерального штабу Збройних Сил України надаються роз'яснення підстав та порядку звільнення від виконання службових обов'язків військовослужбовців-жінок у зв'язку з хворобою дитини, яка на підставі медичного висновку потребує стороннього догляду.

Згідно з пунктом 5 статті 11 Закону України від 20.12.91 № 2011 «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (з відповідними змінами), військовослужбовці-жінки користуються всіма пільгами, передбаченими законодавством з питань соціального захисту жінок, охорони материнства і дитинства.

Статтею 64 Основ законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 № 2801 встановлено, що при неможливості госпіталізації або відсутності показань до стаціонарного лікування хворої дитини, мати або інший член сім'ї, який доглядає дитину, може звільнитися від роботи з виплатою допомоги з фондів соціального страхування у встановленому порядку.

Статтею 35 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» (далі — Закон), визначені страхові випадки, умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності (зокрема, у зв'язку з необхідністю догляду за хворою дитиною), та тривалість її виплати.

Слід зазначити, що військовослужбовці не є застрахованими особами відповідно до Закону, витрати на їх матеріальне і соціальне забезпечення здійснюється за рахунок державного бюджету.

Таким чином, військовослужбовець-жінка має право на отримання грошового забезпечення за час звільнення її від виконання службових обов'язків у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, протягом якого дитина (за висновком лікаря) потребує догляду, але не більше як за 14 календарних днів. А якщо дитина потребує стаціонарного лікування — за весь час перебування її в стаціонарі разом з хворою дитиною.

Відповідно до статті 51 Закону, підставою для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності, є виданий у встановленому порядку листок непрацездатності.

Порядок і умови видачі, продовження та обліку документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, здійснення контролю за правильністю їх видачі здійснюється згідно з Інструкцією про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13.11.01 № 455 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.12.01 за № 1005/6196 (далі — Інструкція).

Підпунктом 1.3.1 пункту 1.3 Інструкції встановлено, що листок непрацездатності видається громадянам України, іноземцям, особам без громадянства, які проживають в Україні і працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форм власності та господарювання або у фізичних осіб, у тому числі в іноземних дипломатичних представництвах та консульських установах.

Згідно з пунктами 3.2, 3.3, 3.4 Інструкції, для догляду за дорослим членом сім'ї та хворою дитиною, старшою 14 років, при лікуванні в амбулаторно-поліклінічних умовах листок непрацездатності видається на термін до трьох днів. Як виняток, залежно від важкості перебігу захворювання та побутових умов, цей термін може бути продовжений за рішенням ЛКК, а в разі її відсутності — головного лікаря, але не більше 7 календарних днів.

Для догляду за хворою дитиною віком до 14 років листок непрацездатності видається на період, протягом якого дитина потребує догляду, але не більше 14 календарних днів, а для догляду за дитиною, постраждалою внаслідок аварії на ЧАЕС, на весь період її хвороби, включаючи санаторно-курортне лікування.

Якщо дитина продовжує хворіти, то особі, яка здійснює догляд за хворою дитиною, після закінчення максимального терміну листка непрацездатності, передбаченого законодавством України, видається довідка за формою, встановленою МОЗ України (ф. № 138/0).

Довідка про догляд за хворою дитиною видається до одужання дитини від гострого захворювання або досягнення ремісії у разі загострення хронічного захворювання, з продовженням у порядку, передбаченому пунктом 2.2 Інструкції (при втраті працездатності внаслідок захворювання або травми лікуючий лікар в амбулаторно-поліклінічних закладах може видавати листок непрацездатності особисто терміном до п'яти календарних днів з наступним продовженням його, залежно від тяжкості захворювання, до 10 календарних днів.

Якщо непрацездатність триває понад 10 календарних днів, продовження листка непрацездатності до 30 днів проводиться лікуючим лікарем спільно з завідувачем відділення, а надалі — ЛКК, яка призначається керівником лікувально-профілактичного закладу, після комісійного огляду хворого, з періодичністю не рідше одного разу на 10 днів, але не більше терміну, встановленого для направлення до МСЕК.

Відповідно до пунктів 3.8, 3.9, 3.10 Інструкції, у разі стаціонарного лікування дітей віком до 6 років одному із працюючих членів сім'ї або іншій працюючій особі, яка здійснює догляд за дитиною, видається листок непрацездатності на весь період перебування в стаціонарі разом із дитиною.

Після виписки дитини із стаціонару в гострому періоді захворювання листок непрацездатності видається або продовжується до одужання дитини, але в межах установленого терміну з урахуванням днів листка непрацездатності, що був виданий для догляду за дитиною до стаціонарного лікування.

У разі стаціонарного лікування важкохворих дітей старшого віку (6–14 років) листок непрацездатності видається одному із працюючих членів сім'ї або іншій працюючій особі, яка здійснює догляд за дитиною, на період, коли, за висновком ЛКК, дитина потребує індивідуального догляду.

Враховуючи викладене вище, військовослужбовці-жінки мають право на отримання грошового забезпечення за час звільнення їх від виконання службових обов'язків у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, протягом якого дитина за висновком лікаря потребує догляду, але не більше як за 14 календарних днів, а якщо дитина потребує стаціонарного лікування — за весь час перебування її в стаціонарі разом із хворою дитиною.

Отже військовослужбовці-жінки, на підставі документів передбачених Інструкцією звільняються від виконання службових обов'язків у зв'язку із хворобою дитини, яка потребує стороннього догляду.

Згідно з частиною 2 ст. 257 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, про звільнення від виконання службових обов'язків офіцерів і військовослужбовців військової служби за контрактом на підставі довідки лікаря (фельдшера) і про вихід їх на службу після хвороби оголошується в наказі по військовій частині.

При цьому можливе таке формулювання у відповідному наказі: «Звільнити (військове звання, прізвище, ім'я, по-батькові військовослужбовця-жінки) від виконання службових обов'язків у зв'язку з доглядом за хворою дитиною строком на ___ днів з _____ по _____ (зазначити строк, вказаний у документах виданих лікарем згідно з Інструкцією; у разі його продовження, видавати новий наказ). Підстава: рапорт військовослужбовця-жінки; документи закладу охорони здоров'я».